

Door onze redacteur
Wilmer Heck

OMKOOPSCHANDAAL RAAD VAN EUROPA

Eerst al die tapijten in Bakoe, nu dat bezoekje aan Assad

Het rommelt bij de Raad van Europa. Leden van de Parlementaire Vergadering zouden meer op hebben met smeergeld dan met mensenrechten. Wordt voorzitter Pedro Agramunt hierom afgezet?

AMSTERDAM. Daar stond hij dan in maart van dit jaar: het mensenrechtengeweten van Europa, schouder aan schouder met de 'Slager van Damascus'. Leden van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa wisten niet wat ze zagen toen hun voorzitter, de Spaanse senator Pedro Agramunt, opdook in de Syrische hoofdstad om president Bashar al-Assad te vereren met een bezoek.

Deze week kan de reis Agramunt, die al langer onder vuur ligt, alsnog de kop kosten. Parlementariërs komen bijeen in Straatsburg en creëren mogelijk speciaal voor hem een afzettingprocedure.

De Raad van Europa ziet toe op naleving van de mensenrechten in zijn 47 lidstaten. In april werd binnen de Parlementaire Vergadering, waarin leden van nationale parlementen vier maal per jaar bijeen komen, een motie van wantrouwen aangenomen tegen Agramunt. Sindsdien mag hij geen vergaderingen meer voorzitten en kan hij zijn taak feitelijk niet meer uitoefenen. Maar een afzettingprocedure kent het orgaan niet. De Spanjaard zit er nog. Vandaar nu het voorstel om afzetting mogelijk te maken.

Russisch regeringsvliegtuig

Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt (CDA), lid van de Parlementaire Vergadering, acht de kans groot dat de afzettingprocedure er komt en dat er deze week over afzetting wordt gestemd. „Er heerst al langer onvrede over Agramunt”, zegt hij. „Zijn onaangekondigde bezoek aan Assad was de druppel.”

Nog altijd is onduidelijk wat Agramunt er precies toe bewoog naar Moskou te reizen, om zich daarvan in een Russisch regeringstoestel

Agramunt wordt ervan beschuldigd te zijn gevallen voor de kaviaardiplomatatie van Azerbajdzjan

naar Damascus te laten vliegen met een delegatie van het Russische parlement. Zelf zegt hij dat hij de dialoog met Assad over de mensenrechtensituatie in Syrië op gang wilde houden.

Leden van de Parlementaire Vergadering verwijten Agramunt dat hij alleen met Assad heeft gesproken en niet met de oppositie. Russische staatsmedia belichtten zijn bezoek uitvoerig als een steunbetuiging aan Assad. Agramunt zelf sprak achteraf van „manipulatie” door die media.

De reis was op zijn zachtst gezegd niet handig en Agramunt heeft dan ook uitgebreid zijn excuses aangeboden. Een afzettingprocedure om het onbezonnen bezoek lijkt een stevige sanctie. Maar er is meer aan de hand: de actie van boze parlementariërs kan niet los worden gezien van een groot corruptieschandaal dat de Raad van Europa achtervolgt en waarin Agramunt een belangrijke rol speelt.

Kaviaardiplomatatie

Al jarenlang doen verhalen de ronde dat Azerbeidzjan leden van de Parlementaire Vergadering zou fêteren om veroordelingen door de Raad van Europa te voorkomen. Belangrijke bron voor deze berichten zijn rapporten van de denktank European Stability Initiative (ESI) onder leiding van de Oostenrijker Gerald Knaus, tevens bedenker van de zogenaemde 'Turkije-deal' die de EU sloot over vluchtelingen.

Voorzitter **Pedro Agramunt** van de Raad van Europa in maart van dit jaar. Een bezoek aan Assad kan hem de kop kosten.

Volgens ESI bedrijft Azerbeidzjan 'kaviaardiplomatatie' om zijn imago van autoritair land wit te wassen. Tapijten van duizenden euro's, dure horloges en MacBooks zouden worden uitgedeeld aan westerse politici en hoogwaardigheidsbekleders. De burgemeester van het Franse Cognac bleek in Azerbeidzjan een tapijt van zo'n 7.000 euro te hebben ontvangen. Een Zwitserse parlementariër vertelde dat zij een dure ketting aangeboden had gekregen.

Doorslaggevend bewijs tegen leden van de Parlementaire Vergadering bleef lange tijd uit. Toch ontsprong Azerbeidzjan in Straatsburg telkens de dans als het ging om veroordeling van de mensenrechtensituatie. Zo werd in 2013 een kritisch rapport over de behandeling van politieke gevangenen in het land verworpen, waarna Bakoe nog harder optrad tegen de oppositie.

Totdat de Italiaanse christen-democraat Luca Volontè, voormalig prominent lid van de Parlementaire Vergadering, in december op televisie toegaf enkele miljoenen euro's van Azerbeidzjan te hebben ontvangen. Volgens zijn accountant voor „politiek advieswerk”, maar volgens Italiaanse aanklagers onder meer om ervoor te zorgen dat het kritische mensenrechtenrapport in 2013 werd weggestemd.

Diepgravend onderzoek

Pedro Agramunt was destijds rapporteur over Azerbeidzjan. Hij zou door Volontè zijn benaderd om andere parlementariërs over te halen tegen het rapport te stemmen. ESI beschuldigde Agramunt er toen al van te zijn gevallen voor de kaviaardiplomatatie. Na de onthullingen over Volontè pleitte een groep van 137 parlementariërs onder leiding van Omtzigt voor een diepgravend onderzoek. Maar

Hij zegt dat hij de dialoog met Assad over mensenrechten op gang wilde houden

Agramunt eiste juist een onderzoek naar kritische non-gouvernementele organisaties als ESI die de goede naam van de vergadering zouden „belasteren”.

Het onderzoek naar het omkoopscandaal komt er toch. Deze week wordt besloten wie het gaan uitvoeren. De kans is aanwezig dat Agramunt het niet meer als voorzitter zal meemaken.

De vraag is vervolgens hoe groot het schandaal blijkt te zijn. In de Italiaanse aanklacht tegen Volontè staat dat er 1 miljard euro is overgemaakt vanuit Azerbeidzjan naar het Britse bedrijf dat de Italiaan betaalde. Dat roept de vraag op of meer parlementariërs miljoenen hebben ontvangen. En lobbyen andere landen misschien ook op deze manier?

CDA'er Pieter Omtzigt durft het niet te zeggen. „Keiharde bewijzen zijn er vooralsnog niet. Maar dat kan ook komen doordat de voorzitter zijn taak om onderzoek te doen, nooit serieus heeft genomen. Dan ontdek je ook niets en verbergen parlementariërs zich massaal achter hun immuniteit.”

Maatschappelijke organisaties roepen intussen op tot een veel strengere gedragscode voor leden van de Parlementaire Vergadering. Gerald Knaus van denktank ESI, die het schandaal aanzwengelde, noemt het anticorruptiebeleid in Straatsburg zelfs „slechter dan dat van de FIFA.”

Raad van Europa heeft mensenrechten als belangrijkste doelstelling

De Raad van Europa is een internationale organisatie waarvan 47 Europese landen lid zijn. Alleen Wit-Rusland, Kazachstan, Vaticaanstad en Kosovo zijn geen lid.

De belangrijkste doelstelling van de na de Tweede Wereldoorlog opgerichte organisatie is het bevorderen van mensenrechten, democratie en rechtsstaat.

De instelling zetelt in Straatsburg. In de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa zitten volksvertegenwoordigers uit de lidstaten, onder wie Pieter Omtzigt (CDA).

De Spaanse senator Pedro Agramunt is voorzitter sinds januari 2016. Zijn lidmaatschap van de Parlementaire Vergadering is een stuk ouder: dat dateert van 2003.

FOTO ALEXEI DANICHEV/SPUTNIK